

végső fokon akármilyen csacskaságokat hablatyolnak is az antiszemiták, a zsidót valójában egyedül amiatt nem kedvelik, mert az nyilvánvalóan jobb, ügyesebb, munkabíróbb náluk.

Most, miután már teljes borzalmisságában szembenézhetünk azzal, milyen mélységekig rothasztott szét bennünket a monarchia, mennyire széternyesztett, lelkileg mennyire kiherélt minket, különösen meg kell becsülnünk a rátermett dolgozókat, a kezdeményezni kész, munkájukat szerető embereket – mi meg ehelyett csak vadul ordibálunk:

„Üsd-vágd őket, ahol éred, mert jobbak nálunk!”

Mert ez az ok, igen, ez az egyetlen ok, antiszemita uraimék, bármi másról szájálnak is!

A kiáltványok, mondani sem kell, nem kis figyelmet szentelnek az olyan zsidóknak, mint Zinovjev, Volodarszkij és más zsidóknak is, akik konokul semmibe veszik, hogy tapintatlanságuk és ostobaságuk jó anyagot szolgáltat az összes zsidó elleni vádaskodásra általában. Hát aztán! „Megesik a legjobb családban is, hogy zabigyerek születik” – de ebből még nem következik, hogy minden családban csak zabigyerek szü-

letnek, és emellett persze ezerszám vannak zsidók, akik legalább akkora gyűlölettel gyűlölik s éppúgy bősztik őket, mint az orosz antiszemitákat. Természetesen távolról sem hiszem, hogy a mondottakkal meggyőzőm az antiszemitákat arról, hogy a zsidók sem mind egyformák, és hogy az osztályharc a zsidóságon belül nem kevésbé éles, mint más nemzetek körében; mindez őket csöppet sem fogja meggyőzni, mert önekik nem meggyőződésre van szükségük, hanem ellenségre.

De ahhoz talán még nincs késő, hogy azok, akiket kopókként akarnak ráuszítani a zsidóságra, föleszméljenek, és fölháborodás fogja el őket a pogromszervezések e mostani újabb kísérlete láttán. Ők talán szükségesnek és időszerűnek érzik majd, hogy szót emeljenek e kiáltványok szerzői, a „Népi Leszámolás Camorrája” és egyéb sötét kalandorszervezetek ellen:

— Coki! Az ország gazdái mi vagyunk, mi harcoltuk ki szabadságát, anélkül, hogy orcánkat rejtegettük volna, s nem hagyjuk holmi sötét alakoknak, hogy manipulálják értelmünket és akaratunkat. Így hát – coki!

FORDÍTOTTA KÖNCZÖL CSABA

Anatolij Zsigulin / TÖPRENGÉS

A skurovi pogromok idején Voronyezsben Rajevszkijék családja zsidó gyerekeket fogadott otthonába. Keresztet akasztottak a nyakukba: mert a banditák így megkímélték őket.

J. M. RAJEVSZKAJÁNAK, ANYÁMNAK ELMONDÁSA SZERINT

Adtam keresztet a nyakába:

a zsidó gyerek élni fog . . .

Magam e szörnyűségbe zárva
ilyen koldus zsidó vagyok . . .

Gyermekkoromtól sorsom volt
még

bordani furcsa bűnöket.
Valójában zsidó volhatnék,
ki versben ennyit sem feled:

elkísért utaimnak hossza

míg cirógattam a labodát,
Palesztináról ábrándozva,
orosz gyalogút vitt tovább.

Magam megyek, barátom

mezőkön át süvít a szél.
nincsen,

Elmúl az élet,
s uramisten:

csupán egy csendes fény kísér.

Ágak közt rideg fény, mi kéklik
az elhomályuló távolig . . .

Nem így kellett volna élni,
most már tudom: nem így,
nem így . . .

Üresen néz a régi fészec,
de benne az emlékezet:

csak ami fáj, arra emlékszel,
hogy halálodat se feledd.

Erdőben reszketnek a nyárfák,
mint egekben a csillagok.

Palesztinám, hát isten hozzád,
honodba vissza nem jutok.

. . . Keresztanyám? Nincs benne
béke,

magánya is olyan kopár.
A keresztanyám harminc éve
rég megölt hitvesére vár.

Fölbívom én majd Vera nényét,
szívében enyhülne a kín.

Fogyatkozóban a reménység,
s a nap ugyanúgy süt megint!

Veress Miklós fordítása